

מסכת מגילה דף ה.

מגילה	בזמנה	שלא בזמנה
רב	אפילו ביחיד	בעשרה
רב אסי	בעשרה	בעשרה

- **רב סבר בזמנה** בי"ד מתוך שהיא חובה בו ביום על כל יחיד ויחיד, קורין אותה אפילו ביחיד, דהכל קורין בו ואיכא פרסום נס.
- **זה שאמר רב אסי** בין ביחיד בין בצבור צריך עשרה היינו משום פרסומי ניסא, אבל אי לא אשכח עשרה, לא אמר רב אסי דלא ליקרי שאין איסור קריאתה ביחיד, אלא מצוה לקרותה בעשרה.
- הוה עובדא וחש ליה רב להא דרב אסי, וחזר על עשרה וקיבצן.
- **קושית הגמ'** - ומי אמר רב בשלא בזמנה צריך עשרה, והא נאמר משמיה דרב, פורים שחל להיות בשבת, זמנם ערב שבת, דהיינו שלא בזמנם ערב שבת כזמנם, דקורין אפילו ביחיד?
- **תירוץ הגמ'** - באמת שלא בזמנם צריך עשרה, וזה דאמר ערב שבת זמנם היינו לאפוקי מדרבי דאמר שידחו ליום הכניסה, קמ"ל דערב שבת זמנם הוא.

- **משנה** - עיר גדולה היינו כל שיש בה עשרה בטלנין בבית הכנסת, פחות מכאן, הרי זה כפר.
  - **באלו אמרו מקדימין** ולא מאחרין, אבל זמן עצי כהנים והעם, וט' באב, וחגיגה, והקהל **מאחרין** ולא מקדימין.
  - **אע"פ** שאמרו מקדימין, מותרין בהספד ותעניות ומתנות לאביונים.
  - **אמר ר"י** אימתי מקום **שנכנסין** בשני ובחמישי, אבל מקום שאין נכנסין... אין קורין אותה אלא בזמנה.
-
- **גמרא** - **אמר רבי אבא אמר שמואל** אין מונים ימים לשנים שנא' "לחדשי השנה", **חדשים אתה מונה לשנים** ואי אתה מונה ימים לשנים, כגון דאמר קונם יין שאני טועם לשנה, מונה י"ב חדש מיום ליום, כגון מר"ח ניסן עד ר"ח ניסן, ואע"פ שעדיין יש י"א יום שימות החמה יתירין על ימות הלבנה, או פעמים שאנו עושים חדשים חסרין.
  - ואין מחשבין שעות לחדשים שנא' "עד חדש ימים", **ימים אתה מחשב לחדשים**, ואי אתה מחשב שעות לחדשים, כגון האומר הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד חדש זה, והיה חדש חסר, ובא משחשיכה ליום כ"ט, אין אומרים עדיין הוא בתוך החדש שהרי חדשה של לבנה כ"ט יום ומחצה, אלא מונה ימים, וכבר נגמר החדש.

מסכת מגילה דף ה.

קריאת מגילה	מקדימין ולא מאחרין, דאמר קרא "ולא יעבור".
זמן עצי כהנים והעם	מאחרין ולא מקדימין, שיש להם זמן קבוע בנדריים, ואם יקדימו לא יצא ידי חובתן.
תשעה באב	מאחרין ולא מקדימין, משום אקדומי פורענות לא מקדמי.
חגיגה והקהל	מאחרין ולא מקדימין, דאכתי לא מטא זמן חיובייהו, ואם יקדימו לא יצא ידי חובתן.

• **תנא חגיגה** וכל זמן חגיגה מאחרין.

• **קושית הגמ'** - בשלמא חגיגה דאי חל בשבת מאחרין ליום א', אלא זמן חגיגה מאי היא?

• **רב אושעיא** - ה"ק חגיגה בשבת מאחרין ועולת ראייה אפילו ביו"ט מאחרין, דהיינו שלמי חגיגה שחל בשבת

מאחרין, וכן עולת ראייה, אפילו ביו"ט דהוי זמן שלמי חגיגה, אפ"ה מאחרין עולת ראייה לחול המועד, וכב"ש

שאמרו אין מביאין עולות ביום טוב.

• **רבא** - ה"ק חגיגה, מאחרין דוקא לזמן חגיגה ולא יותר, דתנן, מי שלא חג ביו"ט הראשון של חג, חוגג והולך את

כל הרגל כולו, ויום טוב האחרון של חג, עבר הרגל ולא חג, אינו חייב באחריותו.

• **רב אשי** - חגיגה, כל זמן חגיגה, דהיינו כל זמן שיש חיוב להקריב קרבן חגיגה, ואפילו בשבועות שאינה אלא יום

אחד, וה"א להקריב בשבת, קמ"ל שיש תשלומין של שבעה ימים בכל יום טוב ואפילו בשבועות, ולכן בכל זמן

חגיגה, אפילו בשבועות, מאחרין לאחר השבת.

עולות ביום טוב	שלמים ביום טוב	
אין מביאין, דסברי "לכם" ולא לגבוה.	מביאין, שהן מאכל אדם ביום טוב, וכתוב "אשר יאכל לכל נפש". ואין סומכין עליהם, דסמיכה שבות היא, ויכול לסמוך מאתמול, דלית להו תיכף סמיכה לשחיטה.	בית שמאי
מביאין, ודרשי "לכם" ולא לנכרים, וסומכין.	מביאין, וסומכין, שסברי תיכף סמיכה לשחיטה, וא"כ האיסור שבות נדחה מפני חיוב סמיכה שהיא מן התורה.	בית הלל

משנה במסכת ביצה: אלו הן משום שבות... ולא רוכבין על גבי בהמה, ומשום כך אסור לסמוך על גבי בהמה.

מסכת מגילה דף ה:

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא, **רבי נטע נטיעה בפורים**, ורחץ בקרונה של צפורי בי"ז בתמוז, ובקש לעקור ט' באב ולא הודו לו. אמר לפניו רב אבא בר זבדא, לא כך היה מעשה אלא ט' באב שחל להיות בשבת, ודחינוהו לאחר השבת, ואמר רבי הוואיל ונדחה, נדחה. והודה לו רבי אלעזר, "טובים השנים מן האחד", שלימדתני האמת.

<p>קושית הגמ' - האיך נטע רבי בפורים, והתני רב יוסף, "שמחה ומשתה ויום טוב", שמחה מלמד שאסורין בהפסד, משתה מלמד שאסור בתענית, ויום טוב מלמד שאסור בעשיית מלאכה?</p>
<p>תירוץ א' - רבי בר אביסר הוה, ונטע בחמיסר.</p> <ul style="list-style-type: none"> • קושית הגמ' - והא בטבריא הוה, וטבריה מוקפת חומה מימות יהושע? • תירוץ - רבי בר חמיסר הוה, ונטע בארביסר. ואע"פ שחזקיה קרי בטבריא בארביסר ובחמיסר שהיה מסופק אם טבריא מוקפת חומה מימות יהושע או לא, לרבי פשיטא ליה דהיה מוקפת חומה. • קושית הגמ' - אפילו הכי אין לנטות בחמיסר, דהא כתיב במגילת תענית, "את יום י"ד ויום ט"ו יום פוריא אינון דלא למספד בהון, ואמר רבא, לא נצרכא אלא לאסור של זה בזה ושל זה בזה? • תירוץ - הני מילי לאסור של זה בזה לענין הספד ותענית, אבל לענין מלאכה, יום אחד ותו לא. • קושית הגמ' - והא רב חזייה לההוא גברא דהיה זורע פשתן בפורים, וקללו ולא צמח פשטנו? • תירוץ - התם בר יומא הוה.
<p>תירוץ ב' - אפילו תימא רבי נטע ביומיה דפורים, אמנם לא קבלו עליהם איסור עשיית מלאכה, דמעיקרא כתיב "שמחה ומשתה ויום טוב", ולבסוף כתיב "לעשות אותם ימי משתה ושמחה", ואילו יום טוב לא כתיב.</p> <ul style="list-style-type: none"> • קושית הגמ' - א"כ למה קלל רב לההוא גברא? • תירוץ - במקום רב היה נוהג איסור, אבל במקום רבי לא נהגו איסור, ולכן נטע רבי בפורים.
<p>תירוץ ג' - במקום רבי נמי נהוג איסור, אבל כאן נטע נטיעה של שמחה, ואפילו אם היה איסור לעשות מלאכה בפורים, כיון דפורים יום שמחה הוא, מותר לנטוע נטיעה של שמחה, וכדתנן אצל תעניות כשלא ירדו גשמים, עברו אלו ולא נענו, ממעטין במשא ומתן, בבנין, ובנטיעה, באירוסין, ובנשואין, ותני עלה, בנין זה בנין של שמחה כגון הבונה בית חתנות לבנו, ונטיעה זה נטיעה של שמחה כגון אבורנקי (אילן שצילו נאה) של מלכים.</p>

מסכת מגילה דף ה:

- גופא חזקיה קרי בטבריא בארביסר ובחמיסר, מספקא ליה אי מוקפת חומה מימות יהושע אם לאו.
- קושית הגמ' - והא כתיב "וערי מבצר...רקת", וקיימא לן רקת זו טבריה, ונקראת עיר מבצר דהיינו מוקפת חומה?
- תירוץ - הטעם שהיה מסופק, משום שמצד אחד, לא היה חומה אלא הים שהגין על העיר.
- קושית הגמ' - א"כ מה הספק, הא תני לגבי בתי ערי חומה "אשר לו חומה", פרט למוקפת בתים סמוכות זו לזו שנעשה כחומה, "סביב" פרט לטבריא שהים חומתה?
- תירוץ - אה"נ לענין בתי ערי חומה וודאי אינו נחשבת מוקפת חומה, אלא שחזקיה מסופק לגבי קריאת מגילה:

פרזים	מוקפים	וממילא טבריא יהא.....
גלויים	אינם גלויים	בר אביסר, דמגולה
אינם מוגנים מאויביהם	מוגנים	בר חמיסר, שמוגנת

רב אסי - קרא מגילה בהוצל בארביסר ובחמיסר שהיה מסופק אם מופקת חומה מימות יהושע או לא.
 איכא דאמר, אמר רב אסי, האי הוצל דבית בנימין מוקפת חומה מימות יהושע היא.